

ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМИ ФІНАНСАМИ

Н.І. Климова,

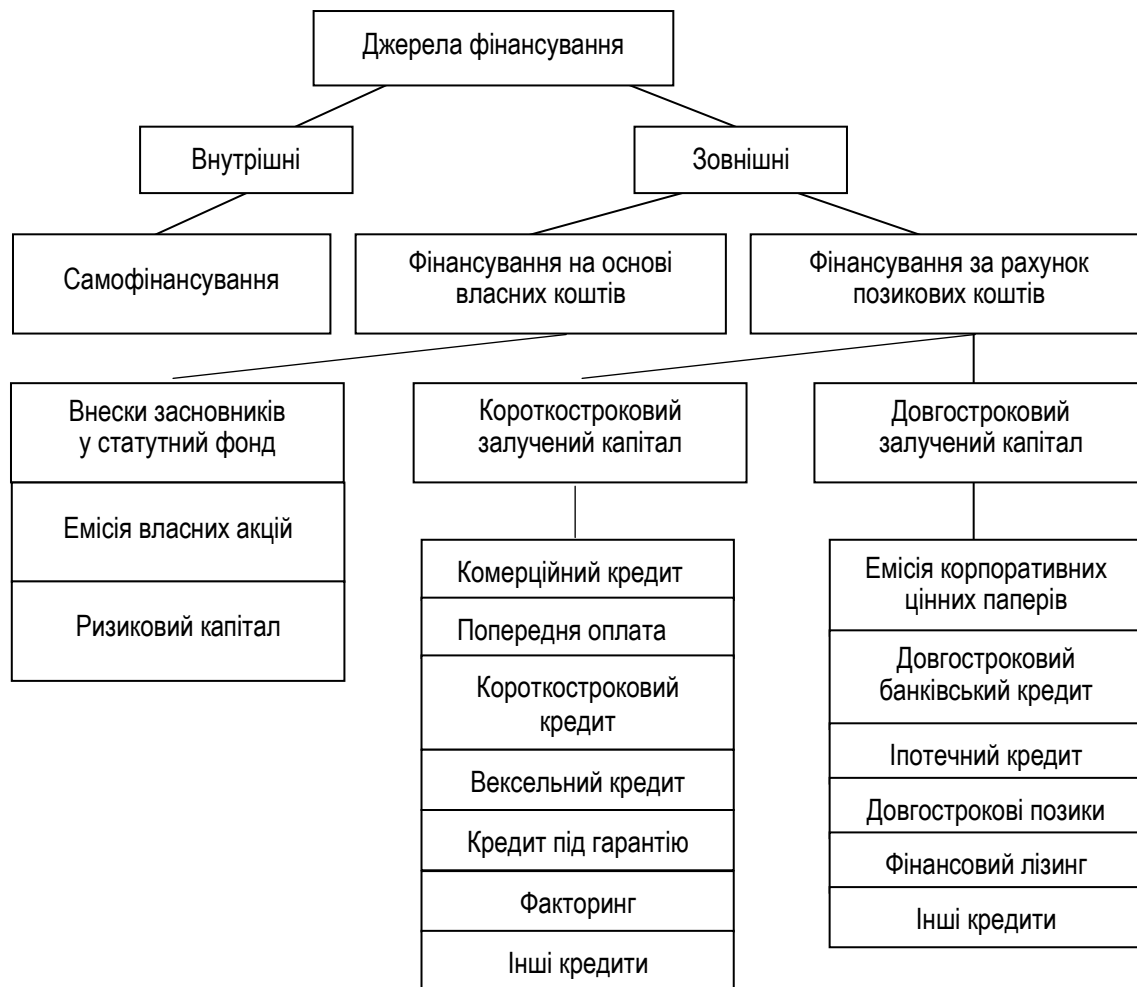
Харківська філія Української академії банківської справи

Необхідною умовою впровадження сучасної корпоративної системи управління фінансами є фінансове планування. Як свідчить досвід розвинутих країн і вітчизняна практика, відсутність або прорахунки в плануванні фінансової діяльності є суттєвим чинником фінансових невдач і криз.

Нині акціонерні товариства України у складних економічних умовах здійснюють пошук ефективних механізмів фінансового планування і прогнозування. Тим часом, як зазначають вітчизняні вчені, сучасні методи фінансового планування як важливого елемента управління корпоративними фінансами, на жаль, далекі від ідеалу як за своєю структурою, так і за способом використання, до того ж вони ще не посіли належного місця в діяльності акціонерних товариств. В зв'язку з цим формування і розробка якісно нових підходів до фінансового планування і прогнозування є нагальною проблемою.

У теоретичному плані фінансове планування розглядається як невід'ємна частина загального корпоративного планового процесу. Фінансове планування – це планування процесів формування, розподілу, перерозподілу і використання фінансових ресурсів. Воно передбачає постановку цілей, моделювання майбутнього стану підприємства, визначення способів його досягнення, декомпозицію бажаних результатів, визначення задач виконавцям, які повинні передбачити засоби і методи їх досягнення. Фінансове планування, ми вважаємо, передбачає моделювання нових параметрів діяльності підприємства на основі розробки та аналізу виконання різних видів фінансових планів (бюджетів) з метою визначення поточних та перспективних фінансових потреб підприємницької структури у плановому періоді.

Одне з найважливіших завдань фінансового планування полягає у визначенні методів і джерел залучення капіталу для фінансування поточної та інвестиційної діяльності підприємства. Якщо прогнозні розрахунки показують надлишок фінансових ресурсів, то необхідно у фінансовому плані передбачати напрямки їх ефективного використання. В разі дефіциту фінансових ресурсів слід вжити заходів щодо корекції доходних і видаткових розділів бюджету і запланувати можливі джерела фінансування (зниження витрат, зменшення інвестиційних вкладень, прискорення оборотності обігових коштів, перегляд термінів розрахунків із кредиторами, відмова від виплати дивідендів). Отже потреба в фінансових ресурсах визначається фінансовим планом (бюджетом) акціонерного товариства на квартал (рік), тому вони є об'єктом фінансового планування і контролю. Можливі джерела фінансування підприємств і корпорацій України наведено на рис. 1.

Рис. 1. Джерела фінансування корпорацій в Україні

Дослідження теоретичних і методологічних основ фінансового планування і прогнозування буде не повним без розгляду бюджетування, як процесу розробки конкретних бюджетів відповідно до цілей оперативного планування.

Бюджет – це оперативний фінансовий план, який в основному складається на один рік і відображає витрати і надходження коштів від операційної, інвестиційної і фінансової діяльності. В практиці фінансисти фірм використовують два основних види бюджету – поточний (оперативний) і капітальний. Як свідчить вітчизняний досвід, в діяльності українських акціонерних товариств бюджет, як інструмент фінансового планування ще не знаходить належного застосування. Така ситуація, на нашу думку, пояснюється, зокрема, відсутністю науково-обґрунтованої бази фінансового управління, недостатності маркетингової інформації, нестачею коштів, недооцінкою ролі фінансового планування і прогнозування.

Для розробки консолідованого (зведеного) бюджету фінансові служби акціонерного товариства, повинні мати наступну інформацію: прогноз обсягу продажів; дані про змінні виробничі витрати на кожну групу товарів; зведені дані про постійні витрати з розподілом їх за видами; прогноз питомої ваги бартерних операцій, взаємозаліків в загальному обсязі реалізованої продукції; прогноз податкових платежів, банківських кредитів і можливості їх покриття; дані про

виробничий потенціал підприємства (склад і структуру основних засобів, рівень їх фізичного зносу, коефіцієнт вибуття і оновлення, фондівіддачі і рентабельності; прогноз складу і структури оборотних активів, величини їх приросту та джерел фінансування, показників оборотності оборотних коштів. Консолідований (зведений) бюджет складається з вихідних прогнозних даних (обсягу продажів продукції, капіталовкладень); зведеного бюджету по доходах і видатках; прогнозного звіту про прибутки і збитки; прогнозу балансу активів і пасивів; прогнозного звіту про грошові потоки. Склад консолідованого (зведеного) бюджету наведено на рис. 2.

Зведений бюджет доходів і видатків (основні статті)	
Дохідний розділ	Видатковий розділ
Залишки грошових коштів на балансових рахунках на початок періоду	Податкові платежі в бюджет
Виручка від реалізації продукції і послуг	Фонд оплати праці
Виручка від іншої реалізації	Внески в позабюджетні фонди
Позареалізаційні доходи	Купівля матеріальних ресурсів
Кредити і позики	Оплата електроенергії
Бюджетні кошти	Відрахування в грошові фонди (споживання, накопичення і резервний)
Кошти із позабюджетних коштів	Виплати за кредити і послуги (включаючи відсотки)
Інші доходи	Інші видатки
	Всього видатків
	Дефіцит бюджету
	Залишок грошових коштів на кінець прогнозного періоду

Рис. 2. Склад консолідованого (зведеного) бюджету

Дослідження теоретичних і методологічних основ фінансового планування і прогнозування в системі управління корпоративними фінансами дозволяє зробити наступні висновки:

1. В умовах ринкової економіки принципіально змінюється філософія господарювання, яка базується на реалістичному аналізі попиту і пропозиції товарів і послуг. Акціонерне товариство несе відповідальність за свою фінансову політику своїми доходами та майном. Нині зростає роль стратегічного фінансового планування. В умовах економічної нестабільності, розробленню фінансової стратегії повинен передувати глибокий фінансовий аналіз діяльності акціонерного товариства на основі сучасних економіко-математичних методів.

2. Фінансове планування і прогнозування має здійснюватися за такими основними напрямками: планування потоків грошових коштів, складання прогнозного балансу активів і пасивів, планування ліквідності і платоспроможності; планування фінансових та інвестиційних ризиків.

3. Нова система фінансового планування і прогнозування з використанням інструментарію бюджетування повинна бути направлена на забезпечення оперативного отримання інформації про необхідність корегування оперативних і стратегічних фінансових планів відповідно до можливості акціонерного товариства, підвищення адаптованості підприємства до мінливих умов конкурентного середовища на товарних і фінансових ринках.

4. Важливою складовою фінансового планування і прогнозування є бюджетний контроль, головне завдання якого – поточний контроль за використанням окремих показників доходів і видатків, визначених плановим бюджетом. Ефективність бюджетування підвищиться при створенні в акціонерних товариствах центрів управління доходами, витратами, прибутковістю та інвестиційною діяльністю.

Климова, Н.І. Фінансове планування як важливий інструмент управління корпоративними фінансами [Текст] / Н.І. Климова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць. – Суми: УАБС НБУ, 2003. - Т. 7. - С. 251-254.